EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 05 30
COM(2012) 312 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Suomijos 2012 m. nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2012–2015 m. Suomijos stabilumo programos

{SWD(2012) 312 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Suomijos 2012 m. nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2012–2015 m. Suomijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją[3],

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas[4],

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu,

kadangi:

(1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Europos Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują darbo vietų kūrimo ir augimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonomikos politikos koordinavimu, ir daugiausia dėmesio skirti toms svarbioms sritims, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;

(2) 2010 m. liepos 13 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos bendrųjų ekonominės politikos gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių[5], kurios kartu sudaro

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25.
3 COM(2012) 312 *final.*
4 P7_TA(2012) 0048 ir P7_TA(2012) 0047.
5 2012 m. balandžio 26 d. Tarybos sprendimas 2012/238/ES.

integruotas gaires. Į šias integruotas gaires valstybių narių paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonomikos ir užimtumo politiką;

(3) 2011 m. liepos 12 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl Suomijos 2011 m. nacionalinės reformų programos ir pateikė savo nuomonę dėl atnaujintos 2011–2014 m. Suomijos stabilumo programos;

(4) 2011 m. lapkričio 23 d. Komisija patvirtino antrąją metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas antras *ex ante* ir integruoto politikos koordinavimo Europos semestras, numatytas strategijoje „Europa 2020“. 2012 m. vasario 14 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė įspėjimo sistemos ataskaitą[6], kurioje nustatė, kad Suomija yra viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;

(5) 2012 m. kovo 2 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, kuriais turi būti užtikrintas finansinis stabilumas, fiskalinis konsolidavimas ir ekonomikos augimo skatinimo veiksmai. Ji pabrėžė, kad pirmenybę reikia teikti ekonomikos augimą skatinančiam fiskaliniam konsolidavimui, įprastų skolinimo ekonomikai sąlygų atkūrimui, ekonomikos augimo ir konkurencingumo skatinimui, nedarbo problemos sprendimui, krizės sukeltų socialinių pasekmių šalinimui ir viešojo administravimo modernizavimui;

(6) 2012 m. kovo 2 d. Europos Vadovų Taryba taip pat paragino valstybes nares, prisijungusias prie pakto „Euro plius“, laiku pranešti apie savo įsipareigojimus, kad juos būtų galima įtraukti į jų stabilumo arba konvergencijos programas ir nacionalines reformų programas;

(7) 2012 m. balandžio 19 d. Suomija pateikė savo 2012–2015 stabilumo programą ir 2012 m. nacionalinę reformų programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų sąsają, jos vertintos vienu metu. Atlikdama nuodugnią apžvalgą pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija taip pat įvertino, ar Suomijoje esama makroekonominio disbalanso. Nuodugnioje apžvalgoje[7] Komisija padarė išvadą, kad Suomijoje susidaręs disbalansas, nors ir neperviršinis;

(8) remdamasi stabilumo programos vertinimu pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalį, Taryba mano, kad makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, 2012–2013 m. yra tikėtinas, o programoje numatytas BVP augimas atitinka 2012 m. Komisijos pavasario prognozę. 2014 ir 2015 m. projekcijos taip pat realios: jose numatytas daug mažesnis nei prieš krizę ir mažesnis nei 2010–2011 ekonomikos atsigavimo metais BVP augimas. Pagrindinis 2012 m. Suomijos stabilumo programos biudžeto uždavinys – ribojant išlaidas ir didinant pajamas sumažinti centrinės valdžios sektoriaus biudžeto deficitą. Centrinės valdžios sektoriaus biudžetas yra pagrindinis valdžios sektoriaus deficito šaltinis, todėl pagerinus jo padėtį būtų subalansuotas valdžios sektoriaus biudžetas. Vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto tikslas – 0,5 % BVP perteklius – struktūriniu požiūriu deramai atitinka Stabilumo ir augimo pakto reikalavimus. Remiantis

[6] COM(2012) 68 *final.*
[7] SWD(2012) 154 *final.*

(perskaičiuotu) struktūriniu biudžeto balansu[8], 2011 m. Suomija pasiekė vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto tikslą, tačiau 2012–2015 m. turėtų nuo jo šiek tiek nukrypti. Valdžios sektoriaus išlaidų augimas, atsižvelgiant į diskrecines pajamų priemones, visais metais, išskyrus 2015-uosius, atitinka Stabilumo ir augimo pakte nustatytą išlaidų kriterijų. Programos tikslas – iki 2015 m. subalansuoti valdžios sektoriaus biudžetą, o nuo 2016 m. pasiekti perteklių. Skolos santykis yra gerokai mažesnis nei 60 % BVP, programoje numatyta, kad aukščiausią lygį – beveik 52 % BVP – jis pasieks 2014 m., o vėliau ims mažėti. Suomijos viešųjų finansų tvarumo atotrūkis vis dar regimas, visų pirma dėl sparčiai blogėjančio priklausomybės dėl amžiaus santykio, susijusio su gyventojų senėjimu. Reikia nuolat stebėti viešųjų finansų tvarumo atotrūkį ir atitinkamai pritaikyti priemones. Suomijos fiskalinė sistema yra grindžiama daugiametėmis viršutinėmis išlaidų ribomis, tačiau jos kol kas nėra taikomos savivaldybių sektoriui;

(9) viešųjų paslaugų našumas per pastarąjį dešimtmetį smuko. Siekdamos išspręsti šią problemą Suomijos institucijos jau įgyvendino keletą reformų, tačiau jos buvo įgyvendinamos lėtai, ypač vietos valdžios lygiu. Be to, rengiama nacionalinės savivaldybių reformos ir centrinės valdžios našumo programa. Padidinti našumą ir sutaupyti sąnaudų būtų galima skatinant didesnę konkurenciją apsaugotuose privačiame ir viešajame paslaugų sektoriuose, toliau liberalizuojant produktų ir darbo rinką;

(10) praėjusiais metais Suomijos vyriausybė ėmė taikyti naujas priemones jaunimo ir ilgalaikiam nedarbui sumažinti. Tarp šių priemonių – bandomoji programa siekiant sumažinti ilgalaikį nedarbą ir teikiamos socialinės garantijos jaunimui. Priimtos priemonės yra plataus užmojo ir prasmingos, tačiau dabar jas reikia įgyvendinti, aiškiai siekiant pagerinti įgūdžius ir tikslinių grupių padėtį darbo rinkoje. Atsižvelgiant į demografinius pokyčius, vyresnio amžiaus žmonių užimtumo didinimas svarbus užtikrinant viešųjų finansų tvarumą ir darbo jėgos pasiūlą ateityje. Tikėtina gyvenimo trukmė ilgėjo greičiau nei manyta vykdant 2005 m. pensijų reformą, taigi šiuo metu teisės aktais nustatyto pensinio amžiaus riba ilgainiui gali tapti per žema. Savo programoje vyriausybė įsipareigojo iki 2025 m. faktinį pensinį amžių padidinti iki 62,4 metų. 2012 m. kovo mėn. socialiniai partneriai susitarė dėl keleto profesinės karjeros ilginimo priemonių. Vyriausybė įsipareigojo ne vėliau kaip 2017 m. sausio 1 d. įgyvendinti pensijų reformą. Dabar daugiausia dėmesio reikia skirti trumpalaikių priemonių, dėl kurių buvo susitarta, įgyvendinimui;

(11) Suomijos paslaugų sektorių vis dar riboja reguliavimo kliūtys, o rinkos koncentracija labai dažna ne tik mažmeninės prekybos, bet ir gamybos sektoriuose. Suomijos mažmeninės prekybos maisto produktais rinkoje esama daugiausia rinkos koncentracijos atvejų, o maisto kainos – vienos iš aukščiausių Europoje. Pagal konkurencijos teisę skiriamos baudos Suomijoje tradiciškai nedidelės, todėl kyla klausimų dėl jų atgrasomojo poveikio. Konkurencijos srityje įvyko tam tikrų pokyčių, kaip antai, priimtas naujas nacionalinis konkurencijos įstatymas ir naujas žemėtvarkos ir statybos įstatymas. Be to, vyriausybė įsipareigojo pradėti įgyvendinti naują konkurencijos skatinimo programą. Ši programa turėtų būti pristatyta nedelsiant, kad būtų galima toliau stiprinti konkurencijos sistemą produktų ir paslaugų rinkose;

---

[8] Pagal ciklą pakoreguotas balansas (atėmus vienkartines ir laikinąsias priemones), Komisijos tarnybų perskaičiuotas remiantis programoje pateikta informacija ir taikant bendrai sutartą metodiką.

(12) našumas Suomijoje nedidėja, o eksportuojančios Suomijos įmonės per pastaruosius metus prarado dalį užsienio rinkų. Išskyrus gamybos sektorių, kitur vieneto darbo sąnaudos padidėjo. Atrodo, kad kai kurios šiuo metu vyraujančios pramonės šakos, visų pirma elektronikos ir popieriaus, pasiekė aukščiausią augimo lygį, o gamybos dalis BVP apskritai mažėja. Tarpinius ir investicinius produktus Suomija daugiausia eksportuoja į brandžios ir lėtai augančios ekonomikos šalis, besivystančiose šalyse jos produktų gana nedaug. Suomijos ekonomika (bendrovės ir eksporto rinkos) turi tapti labiau diversifikuota, kad ateityje atsirastų daug stiprių eksportuotojų. Nepaisant praeityje puikių Suomijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų rezultatų, novatoriškų ir sparčiai augančių įmonių skaičius nedidėja, ir Suomijai kyla pavojus prarasti savo kaip ES inovacijų lyderės poziciją. Todėl reikia remti inovacijų diegimą, sudaryti sąlygas, kad mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros rezultatai virstų paklausiais produktais, ir skatinti skverbimąsi į sparčiai augančia eksporto rinkas. Be to, artimiausiu metu būtinai reikės panaudoti ir skleisti plataus masto praktinę IRT patirtį ir kitose Suomijos pramonės šakose, įskaitant viešąjį sektorių. Kalbant apie darbo užmokesčio augimą, trišaliu 2011 m. susitarimu dėl darbo užmokesčio suteikta galimybė 2012 m. ir 2013 m. šiek tiek didinti darbo užmokestį, o tai turėtų pagerinti santykinę Suomijos padėtį, lyginant su pagrindiniais jos prekybos partneriais;

(13) Suomija prisiėmė tam tikrų įsipareigojimų pagal paktą „Euro plius“. Šie 2011 m. prisiimti įsipareigojimai yra susiję su konkurencingumo ir užimtumo gerinimu, viešųjų finansų tvarumo didinimu, finansinio stabilumo stiprinimu ir mokesčių koordinavimo užtikrinimu. Komisija įvertino, kaip įgyvendinami pagal paktą „Euro plius“ prisiimti įsipareigojimai. Į šio vertinimo rezultatus buvo atsižvelgta rengiant rekomendacijas;

(14) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Suomijos ekonominės politikos analizę. Ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą ir pateikė nuodugnią apžvalgą. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Suomijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Europos Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos rekomendacijų 1–5 punktuose toliau;

(15) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo Suomijos stabilumo programą ir savo nuomonę[9] visų pirma pateikė 1 rekomendacijoje;

(16) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2012 m. Suomijos nacionalinę reformų programą ir Suomijos stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį visų pirma pateikiamos 5 rekomendacijų punkte toliau,

REKOMENDUOJA Suomijai 2012–2013 m. imtis šių veiksmų:

1. 2012 m. ir vėliau išsaugoti patikimą fiskalinę būklę, ištaisant bet kokį nukrypimą nuo vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto tikslo, kuriuo užtikrinamas ilgalaikis viešųjų finansų tvarumas. Šiuo tikslu 2013 m. ir vėliau stiprinti ir griežtai įgyvendinti biudžeto strategiją, paremtą pakankamai konkrečiomis priemonėmis, tarp kurių – išlaidų kriterijaus laikymasis. Toliau atlikti metinius su visuomenės senėjimu

[9] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

susijusio tvarumo atotrūkio vertinimus ir atsižvelgiant į ilgalaikius tikslus bei poreikius patikslinti viešąsias pajamas ir išlaidas. Vietos valdžios sektorių labiau įtraukti į daugiamečių viršutinių išlaidų ribų sistemą.

2. Imtis papildomų priemonių siekiant didinti našumą ir mažinti sąnaudas viešųjų paslaugų sektoriuje, įskaitant struktūrinius pokyčius ir veiksmingumą didinančias teritorinės administracijos reformas, kad būtų sprendžiami ir su gyventojų senėjimu susiję uždaviniai.

3. Įgyvendinti esamas priemones, skirtas pagerinti jaunimo ir ilgalaikių bedarbių padėtį darbo rinkoje, ypatingą dėmesį skiriant įgūdžių ugdymui. Imtis papildomų priemonių, kuriomis būtų skatinamas vyresnio amžiaus darbuotojų užimtumas, kaip antai, mažinti ankstyvo pasitraukimo iš darbo rinkos galimybes. Imtis priemonių, kad teisės aktais nustatytas pensinis amžius būtų padidintas atsižvelgiant į ilgesnę tikėtiną gyvenimo trukmę.

4. Toliau stiprinti konkurenciją produktų ir paslaugų rinkose, visų pirma mažmeninės prekybos sektoriuje, užtikrinant veiksmingą naujo konkurencijos įstatymo ir naujos sveiką konkurenciją skatinančios programos įgyvendinimą. Toliau siekti, kad savivaldybės pirktų paslaugas skelbdamos konkurencingus konkursus, ir užtikrinti privačių ir valstybinių įmonių konkurencijos neutralumą. Imtis tolesnių priemonių siekiant užtikrinti, kad konkurencijos įstatyme nustatytos baudos turėtų pakankamą atgrasomąjį poveikį.

5. Siekiant didinti našumo augimą ir išorės konkurencingumą, toliau diversifikuoti verslo struktūrą, visų pirma, greičiau pradedant taikyti numatytas inovacinio pagrindo plėtojimo priemones ir toliau derinant darbo užmokestį su našumo pokyčiais.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas